

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น ในจังหวัดเชียงใหม่

ธนวัต คงประเสริฐ¹

สมชนก ภาสกรจรัส²

พันธุ์มดี เกตะวันดี³

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวระยะสั้น (พำนักรในจังหวัดเชียงใหม่ไม่น้อยกว่า 30 วัน) และนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (พำนักรในจังหวัดเชียงใหม่ไม่น้อยกว่า 30 วัน) โดยจะทำการศึกษาปัจจัย 3 กลุ่มคือ 1) ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ 2) ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) ประกอบไปด้วยความต้องการค้นหาความแปลกใหม่ ความต้องการพักผ่อนและความต้องการหลีกเลี่ยง ความต้องการการท่องเที่ยวผจญภัย ความตื่นเต้นหรือความบันเทิง ความต้องการเพิ่มพูนความรู้หรือศึกษาวัฒนธรรม และความต้องการเติมเต็มความต้องการของตนและ 3) ปัจจัยดึงดูดทางการ

¹ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail: tkongprasert@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

³ ดร. อาจารย์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ท่องเที่ยว (Pull Factors) ประกอบไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก บุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี สถานที่พักอาศัย ค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย และหน่วยงาน องค์กร นโยบายภาครัฐและเอกชนด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) และทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 480 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวระยะสั้น 400 คน และนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว 80 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการใช้สถิติการทดสอบ Logistic Regression Analysis เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Pull Factors) ต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยความต้องการค้นหาความแปลกใหม่ ปัจจัยความต้องการเติมเต็มความต้องการของตน ปัจจัยภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง และปัจจัยสถานที่พักอาศัย มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากจะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะสั้น ในขณะที่ปัจจัยการมีรายได้สูงมากกว่า 90,001 บาท ขึ้นไป ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น/วัฒนธรรม/เทศกาล

งานประเพณี และปัจจัยค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย พบว่ามีอิทธิพลต่อประเภท
ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่ให้
ความสำคัญมากจะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว
โดยปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของ
นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมากที่สุด

คำสำคัญ: ประเภทของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ปัจจัยผลักดัน
ทางการท่องเที่ยว ปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

RESEARCH ARTICLE

Factors Influencing Type of Japanese Tourists in Chiang Mai

Thanawat Kongprasert

Somchanok Passakonjaras

Punthumadee Katawandee

Abstract

This study aims to investigate factors influencing type of Japanese tourists in Chiang Mai, which can be classified as short-stay tourists (Staying in Chiang Mai less than 30 days) and long-stay tourists (Staying in Chiang Mai at least 30 days). There are 3 factors to be examined in this study which are (1) Demographic factors consisting of 'Gender', 'Age', 'Marital status', 'Education', 'Career' and 'Income' (2) Push factors consisting of 'Novelty Seeking', 'Relaxation/Escape', 'Adventure/Thrills/Entertainment' 'Intellectual/Cultural Enrichment' and 'Self-fulfillment/Actualization' and (3) Pull Factors consisting of 'Tourism Resources', 'Geography of Chiang Mai/Location', 'Facilities', 'Local People/Cultures/Traditions/Festivals', 'Accommodations', 'Cost of Living/Expenses' and 'Governmental and Public Policy regarding tourism in Thailand'.

The data has been gathered from Japanese tourist travelling to Chiang Mai. With Yamane's formula of sample size and quota sampling method, 480 questionnaires of which 400 are from short-stay tourists and 80 are from long-stay tourists are being analyzed. The statistic tools used to analyze are frequency, percentage, mean, standard deviation and logistic regression analysis in order to analyze the relationship of demographic factors, push factors and pull factors of Japanese tourists with the types of tourists.

According to the research result, factors influencing short-stay Japanese tourists in Chiang Mai are 'the Novelty Seeking', 'Self-fulfillment/Actualization', 'the Geography of Chiang Mai or location', and 'Accommodations', while factors influencing long-stay Japanese tourists in Chiang Mai are 'income in the level of more than 90,001 Baht a month', 'Facilities', 'Local people/cultures/traditions/ festivals', and 'Cost of living/expenses'. It was also found that 'Accommodations' is the most influential factors to the type of Japanese tourist.

Keywords: type of tourists, Japanese tourists, Push factors, Pull factors, Long-stay

บทนำ

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน การหาเลี้ยงชีพในสภาพสังคมที่มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรง ส่งผลให้เกิดภาวะความเครียด ดังนั้นการพักผ่อนจึงเป็นสิ่งที่ผู้คนในยุคสังคมปัจจุบันควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นหนึ่งในตัวเลือกที่ผู้คนส่วนใหญ่นิยมเลือกเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ดังจะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวทั่วโลกมีแนวโน้มเติบโตเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศไทย ซึ่งนับเป็นหนึ่งในจุดหมายหรือแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูงจากชาวต่างชาติ ทั้งนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย รวมถึงการดำเนินมาตรการและแผนงานส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องการที่จะเพิ่มรายรับจากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น จึงพิจารณาขยายตลาดไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สามารถใช้เวลาในการพำนักนานวัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มระยะเวลาและจำนวนเงินในการใช้จ่ายได้มากขึ้น ทำให้เกิดรายได้เข้าประเทศเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงาน และทำให้เกิดขยายตัวของภาคการผลิตและภาคการบริการในธุรกิจการท่องเที่ยว เป็นการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่เศรษฐกิจของประเทศ (ศูนย์ประสานการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว, 2544: ออนไลน์) จึงมีการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวขึ้น (Long Stay) (สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคเหนือ เขต 1, 2545 อ้างถึงใน สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ให้คำจำกัดความของนักท่องเที่ยวที่พำนักราวว่าหมายถึงนักท่องเที่ยวที่พำนักอยู่ใน

เมืองไทยไม่น้อยกว่า 30 วันขึ้นไป โดยกลุ่มเป้าหมายของการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในประเทศไทยจะมีหลากหลายกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้เกษียณอายุ กลุ่มผู้พักผ่อนร่างกาย กลุ่มนักเรียนนักศึกษา กลุ่มที่มาฝึกซ้อมหรือเล่นกีฬา เป็นต้น แต่กลุ่มเป้าหมายหลักที่สำคัญของประเทศไทยคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวสูงอายุ (มีอายุ 50 ปีขึ้นไป) เน้นกลุ่มผู้ที่เกษียณจากการทำงานและมีฐานะดี

ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มผู้สูงอายุทั่วโลกในปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เป็นผลมาจากกลุ่มประชากรที่เกิดในช่วง Baby Boom (กลุ่มคนที่เกิดในช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1946 ถึงปี ค.ศ. 1964 หรือช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2) ได้เข้าสู่ช่วงสูงอายุ ทำให้ประชากรโลกที่อายุ 60 ปีขึ้นไปมีจำนวนสูงมาก (ศูนย์ประสานการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว, 2544: ออนไลน์) โดยเฉพาะชาวญี่ปุ่น โดยสถาบันวิจัยประชากรและความมั่นคงในสังคมแห่งชาติ สังกัดกระทรวงสาธารณสุขและสวัสดิการ ประเทศญี่ปุ่น (2555) กล่าวว่า ประเทศญี่ปุ่นมีอัตราส่วนของผู้สูงอายุสูงที่สุดในโลก ส่งผลกระทบต่อภาระของรัฐบาลที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการสังคม จึงมีนโยบายส่งเสริมการออกเดินทางท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวของผู้สูงอายุชาวญี่ปุ่นไปในต่างประเทศที่มีค่าครองชีพต่ำกว่า โดยจุดหมายปลายทางที่ได้รับความนิยมจากคนกลุ่มนี้ คือ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ฮาวาย เป็นต้น (กงสุลใหญ่ประเทศญี่ปุ่น, 2555)

โดยเมื่อกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่ถือเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคเหนือที่มีความสำคัญ โดยถือเป็นหนึ่งในสถานที่ที่มีความเหมาะสมอย่างมากต่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้ด้วยศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของ

นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ที่นิยมเดินทางมาไม่ว่าจะเป็นการเดินทางท่องเที่ยวโดยใช้ระยะเวลาสั้นๆ หรือการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว เนื่องจากจังหวัดเชียงใหม่มีภูมิประเทศที่สวยงาม การเดินทางสะดวกสบาย มีภูมิอากาศดี ค่าครองชีพต่ำ มีบริการสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครบครัน มีแหล่งท่องเที่ยวมากมายทั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม มีความหลากหลายของที่พักและบริการ (สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2545) และยังเป็นเมืองที่มีความสงบ ไม่วุ่นวาย มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และที่สำคัญจังหวัดเชียงใหม่ยังมีสถานกงสุลใหญ่ญี่ปุ่น ณ นครเชียงใหม่ ที่คอยดูแล อำนวยความสะดวก ให้ข้อมูลข่าวสาร และช่วยเหลือชาวญี่ปุ่น ที่มาพำนักรักษาหรือมาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่อีกด้วย

นอกจากนี้ จังหวัดเชียงใหม่ยังได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคเอกชน รวมถึงผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่เองในการพัฒนา สถานที่ท่องเที่ยวและการให้บริการที่ตรงตามความต้องการของ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่มาท่องเที่ยวทั้งแบบระยะสั้นและแบบพำนักระยะยาวมากขึ้น โดยจังหวัดเชียงใหม่ถือเป็น เป็น 1 ใน 5 จังหวัดโครงการ นำร่องของโครงการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวที่ได้รับการส่งเสริมจาก คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาวแห่งชาติ นอกจากนี้ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่ยังมีโครงการสนับสนุนการท่องเที่ยว ของชาวญี่ปุ่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว โดยเริ่ม ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2550 เพื่อให้จังหวัดเชียงใหม่มีศักยภาพเพียงพอที่จะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่จะมาท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวที่มีแนวโน้มมากยิ่งขึ้นในอนาคต อาทิ การจัดสัมมนาเพื่อให้

ความรู้กับผู้ประกอบที่เกี่ยวข้อง การออกนุฏประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว รวมถึงการจัดพิมพ์สื่อต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เป็นต้น

เนื่องจาก ในอนาคตจะมีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นเลือกเดินทางท่องเที่ยวมายังจังหวัดเชียงใหม่มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่า ควรมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษานักท่องเที่ยวเหล่านี้ แต่เนื่องจาก นักท่องเที่ยวแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งลักษณะทางประชากรศาสตร์ ความชอบ ความต้องการ แรงจูงใจ และพฤติกรรม อันจะส่งผลถึงรูปแบบ การท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ นักท่องเที่ยว 2 ประเภท (นักท่องเที่ยวระยะสั้นและนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาว) ให้ความสำคัญ เพื่อเป็นประโยชน์แก่องค์กรด้านการท่องเที่ยว ในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเหล่านี้ให้ถูกต้องและเหมาะสม อันจะนำไปสู่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและทำให้จังหวัดเชียงใหม่กลายเป็นจังหวัดที่เป็นตัวเลือกอันดับต้นๆ ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งแบบระยะสั้นและแบบพำนักระยะยาว (Long Stay)

ขอบเขตงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวระยะสั้นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ไม่น้อยกว่า 30 วัน ภายในระยะเวลา 6 เดือน (เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2556 ถึง เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2556) มีอายุมากกว่า 18 ปีขึ้นไป ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่มีใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ และ

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวแบบพำนักพักยาวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยอาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ไม่น้อยกว่า 30 วัน ภายในระยะเวลา 6 เดือน (เดือนมกราคม ปี พ.ศ.2556 ถึง เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ.2556) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางที่มีใช่การประกอบอาชีพหรือหารายได้ (จิรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547)

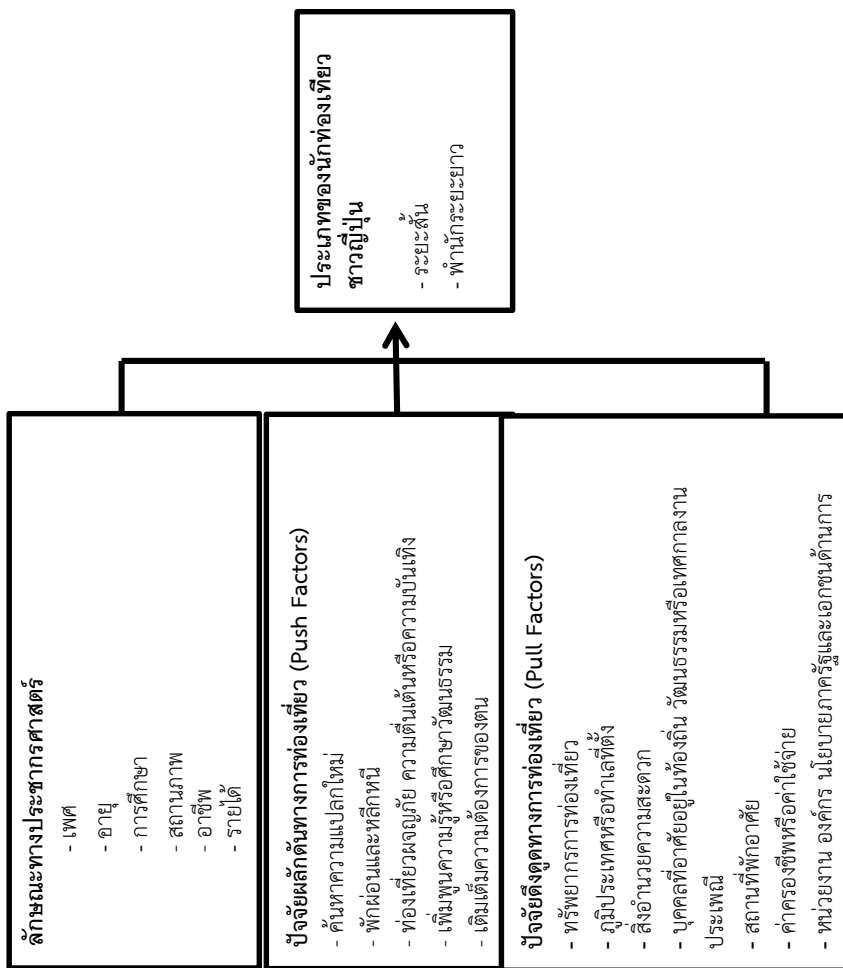
โดยปัจจัยจะทำการศึกษาว่ามีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่หรือไม่ จำนวน 18 ปัจจัยสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1.ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้

2. ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ประกอบไปด้วย 5 ปัจจัย คือ ความต้องการค้นหาความแปลกใหม่ (Novelty Seeking) ความต้องการพักผ่อนและความต้องการหลีกหนี (Relaxation/Escape) ความต้องการการท่องเที่ยวผจญภัย ความตื่นเต้นหรือความบันเทิง (Adventure /Thrills/Entertainment) ความต้องการเพิ่มพูนความรู้หรือศึกษาวัฒนธรรม (Intellectual /Cultural Enrichment) และความต้องการเติมเต็มความต้องการของตน (Self-Fulfillment/Actualization)

3. การศึกษาปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) ประกอบไปด้วย 7 ปัจจัยคือ ปัจจัยทรัพยากรการท่องเที่ยว ภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก บุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี สถานที่พักอาศัย ค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย และหน่วยงานองค์กร นโยบายภาครัฐ เอกชนด้านการท่องเที่ยวประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1.แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ต่างถิ่น ซึ่งมีไ้เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคลนั้นๆ และเป็นการเยือนชั่วคราว โดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหรือหารายได้

องค์การสหประชาชาติ (2506) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึงการเดินทางเพื่อความบันเทิงรื่นเริงใจ เยี่ยมญาติ หรือ การไปร่วมประชุม แต่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือไม่พำนักอยู่เป็นการถาวร ที่มีเงื่อนไข 3 ประการคือ

1. ต้องมีการเดินทาง (Travel) ซึ่งไม่ได้ถูกบังคับหรือไปเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยมีการวางแผนในการท่องเที่ยวจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง และใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกลหรือไกลก็ได้

2. ต้องมีจุดหมายปลายทาง (Destination) คือต้องมีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวและต้องเดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาเดิม และ

3. ต้องมีจุดหมาย (Purpose) คือนักท่องเที่ยว ต้องมีจุดหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทาง

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

การท่องเที่ยวระยะยาว หมายถึง การเดินทางพักผ่อนระยะเวลาไม่น้อยกว่า 30 วัน ซึ่งไม่ใช่การอพยพย้ายถิ่น หรือไปมีถิ่นฐานที่ถาวรใน

ต่างประเทศ โดยมีการเดินทางโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ที่มีใช้การประกอบอาชีพหรือหารายได้

หน่วยงาน Long Stay Foundation ของประเทศญี่ปุ่น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549: ออนไลน์) นั้นให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) หมายถึง การพักผ่อนระยะเวลานานในต่างประเทศ ซึ่งไม่ใช่การอพยพย้ายถิ่น หรือไปมีถิ่นฐานที่ถาวรในต่างประเทศลักษณะโดยทั่วไปของ Long Stay คือ

1. ต้องอาศัยอยู่เป็นระยะเวลานาน คือ จะอยู่นานกว่าการอยู่ในต่างประเทศโดยทั่วไป แต่ต้องกลับมายังประเทศญี่ปุ่น
2. มีจุดมุ่งหมายที่จะทำกิจกรรมเพื่อเป็นการพักผ่อน
3. เน้นการอาศัยอยู่กับที่มากกว่าการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการหาประสบการณ์ที่พบได้ในชีวิตประจำวันซึ่งจะมีลักษณะที่เหมือนกับการใช้ชีวิตประจำวันในต่างประเทศ
4. ต้องมีหรือเช่าที่พักในต่างประเทศเพื่ออยู่อาศัยในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่อยู่โรงแรมแบบนักท่องเที่ยวทั่วไป
5. ต้องมีเงินทุนในประเทศญี่ปุ่นเพียงพอที่จะอาศัยอยู่ในต่างประเทศ ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับรายได้ที่รับจากต่างประเทศเท่านั้น

โดยจุดประสงค์ของการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว คือ

1. เพื่อให้ประเทศไทยเป็นที่พำนักระยะยาวของนักท่องเที่ยวที่มีกำลังการใช้จ่ายสูง
2. เพื่อนำเงินตราต่างประเทศเข้าเสริมสร้างความแข็งแกร่งของเศรษฐกิจไทย

3. เพื่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ในภาคอุตสาหกรรม และภาคการบริการที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย
4. เพื่อขยายกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
5. เพื่อส่งเสริมให้เกิดการขยายตัวทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ทางเลือกอื่น นอกเหนือจากพื้นที่ท่องเที่ยวหลัก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2549: ออนไลน์)

3. แนวคิดและทฤษฎี แรงจูงใจ แรงผลักและแรงดึง (Push-pull Factors)

แรงจูงใจ (Motivation) หมายถึง แรงขับที่เกิดขึ้นเพื่อก่อให้เกิดพฤติกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ผ่านการซื้อสินค้าและบริการ สำหรับการเดินทางท่องเที่ยวแล้ว แรงจูงใจก็คือแรงขับภายในที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเลือกที่จะไปเที่ยว ณ สถานที่ใดที่หนึ่ง

ทฤษฎีแรงผลักและแรงดึงทางการท่องเที่ยว (Push - Pull Factors) หรือ The sign-gestalt paradigm คิดค้นโดย Tolman (1959) โดยระบุว่า แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวแบ่งออกเป็นสองลักษณะ ได้แก่ แรงผลัก (Push Factors) และแรงดึง (Pull Factors) คือผู้คนเดินทางท่องเที่ยว เพราะมีแรงผลักจากภายในและถูกดึงดูดจากแรงภายนอก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าเป็นแรงที่ทำให้บุคคลถูกผลักดันให้เกิดแรงจูงใจในการตัดสินใจท่องเที่ยวและถูกดึงดูดโดยความน่าสนใจของจุดหมายปลายทาง (Uysal and Hagan, 1993)

แรงผลักดัน (Push Factors) คือความต้องการ ความปรารถนา เป็นแรงกระตุ้นจากภายในที่จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจไปเที่ยว (ภาณุวัฒน์ ภักดิ์อักษร, 2555) โดยแรงผลักดันนี้เกิดจากความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองของนักท่องเที่ยว และมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นามธรรม (Intangible) เป็นแรงปรารถนาภายในของแต่ละบุคคลของนักท่องเที่ยว เช่น ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความจำเจ ความต้องการพักผ่อน ความต้องการผจญภัย เป็นต้น โดยแรงผลักดันเป็นแรงที่มีความเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางด้านสังคมและจิตวิทยา (Socio-psychological) รวมไปถึงสภาพแวดล้อมของนักท่องเที่ยวที่จูงใจให้บุคคลเดินทางท่องเที่ยวหรือทำกิจกรรมทางการท่องเที่ยว

แรงดึงดูด (Pull Factors) เกิดจากแรงกระตุ้นภายนอกที่ทำให้ นักท่องเที่ยวตัดสินใจว่าจะเดินทางไปเที่ยวยังสถานที่ใด โดยทั่วไปแรงดึงดูดจะเกี่ยวข้องกับลักษณะหรือองค์ประกอบของสถานที่ใดสถานที่หนึ่ง เป็นคุณลักษณะที่เป็นรูปธรรม (Tangible Characteristics) เช่น สภาพภูมิอากาศ ชายหาด สิ่งอำนวยความสะดวก หรือการที่ค่าบัตรโดยสารเครื่องบินมีราคาถูก เป็นต้น โดยทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อจุดหมายปลายทางถือว่ามีสำคัญต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว เนื่องจากจะเป็นตัววัดศักยภาพของจุดหมายปลายทางนั้นๆ ภายในใจของนักท่องเที่ยว หากจุดหมายปลายทางมีความน่าสนใจและนักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ดีจะช่วยให้ นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางในสถานที่นั้นๆ หรือตัดสินใจเลือกสถานที่เดินทางท่องเที่ยวได้ง่ายยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะทำการศึกษาประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือนักท่องเที่ยวระยะสั้นและนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาว ตามข้อมูลของกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2555) ระบุว่า มีนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางท่องเที่ยวที่พำนักรในสถานที่พักแรมต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ ในปี พ.ศ.2554 จำนวน 144,905 คน (นักท่องเที่ยวระยะสั้น 143,485 คน และนักท่องเที่ยวระยะยาว 2,845 คน)ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน และทำการแบ่งสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) เพื่อให้ครอบคลุมสัดส่วนประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ จะได้สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างคือ 98 : 2 หรือจำนวนตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นระยะสั้น 392 คน ต่อ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นพำนักระยะยาว 8 คน ซึ่งมีจำนวนน้อย จึงเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 10 เท่าของจำนวนตัวอย่างเดิม คือจำนวน 80 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในการวิจัยครั้งนี้จะมีจำนวน 480 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวระยะสั้นจำนวน 400 คนและนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวจำนวน 80 คน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลทางประชากรศาสตร์และพฤติกรรมนักท่องเที่ยว การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายให้ทราบ

ถึงระดับความสำคัญของปัจจัยผลักดัน (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Pull factors) ที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยว การใช้สถิติการทดสอบ Logistic Regression Analysis เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรศาสตร์ ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Pull Factors) ของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นต่อประเภทของนักท่องเที่ยว

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามตามสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญและชุมชนที่พักอาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ เช่น วัดเจดีย์หลวง วัดพระสิงห์ วัดสวนดอก วัดเชียงใหม่ อนุสาวรีย์สามกษัตริย์ วัดสะดือเมือง แหล่งขายของที่ระลึก ชุมชนวัดเกต ชุมชนหลังมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นต้น โดยแบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยว โดยมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เช่น ประสบการณ์ในอดีต จำนวนวันที่มาท่องเที่ยว จำนวนคนที่เดินทางมาท่องเที่ยวด้วย ประเภทของสถานที่พักแรม แหล่งข่าวสารหรือข้อมูลที่ได้รับในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และปลายเปิด (Open-ended)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งด้าน ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) และปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Pull

Factors) โดยกลุ่มตัวอย่างจะแสดงความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัย ด้วยการตอบแบบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับคือ ระดับมากที่สุดให้คะแนน 5 คะแนน ระดับมากให้คะแนน 4 คะแนน ระดับปานกลางให้คะแนน 3 คะแนน ระดับน้อยให้คะแนน 2 คะแนน และระดับน้อยที่สุดให้คะแนน 1 คะแนน

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการท่องเที่ยว รวมถึงข้อมูลความต้องการที่นักท่องเที่ยวอยากให้ปรับปรุง พัฒนาหรือมีเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended)

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่ท่องเที่ยวแบบระยะสั้น ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 57.2 และเป็นเพศหญิง 171 คน คิดเป็นร้อยละ 42.8 มีอายุ 41-45 ปี จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 รองลงมาด้วย 46-50 ปี และ 51-55 ปี มีจำนวน 72 และ 48 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และ 12 ตามลำดับ มีสถานภาพแต่งงานมีคู่สมรสไม่ใช่คนไทย จำนวน 315 คน คิดเป็นร้อยละ 78.8 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 78.2 มีอาชีพเป็นลูกจ้าง/พนักงานเอกชน จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 และมีรายได้ 60,001 – 70,000 บาท จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8

ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นแบบพำนักระยะยาว ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 52.5 และเป็นเพศหญิง 38 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 มีอายุ 66-70 ปี

จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาด้วย 61-65 ปี และ 71 ปีขึ้นไป มีจำนวน 16 และ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และ 15 ตามลำดับ มีสถานภาพแต่งงานแล้ว โดยมีคู่สมรสไม่ใช่คนไทย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 65 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 52 คน หรือร้อยละ 65 ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือเกษียณอายุ จำนวน 48 คน หรือร้อยละ 60.0 และมีรายได้ 70,001 – 80,000 บาท จำนวน 14 คน หรือร้อยละ 18.2

2. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่ท่องเที่ยวระยะสั้นส่วนใหญ่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเดินทางมายังประเทศไทยและจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 179 และ 262 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 และ 65.6 ตามลำดับ รวมระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 3-7 วัน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ทั้งนี้ นักท่องเที่ยวจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 มีผู้ร่วมเดินทางมาด้วยจำนวน 1 คน โดยมีนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมเดินทางท่องเที่ยวมากับครอบครัว จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 โดยได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่ออินเทอร์เน็ตมาเป็นอันดับหนึ่งและบริษัทนำเที่ยวเป็นอันดับสอง จำนวน 312 และ 300 คน คิดเป็นร้อยละ 78.0 และ 75.0 ตามลำดับ พักอาศัยที่เกสต์เฮาส์หรือโรงแรม จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 นิยมทำกิจกรรมท่องเที่ยวและช้อปปิ้งในเวลารว่างระหว่างท่องเที่ยว จำนวน 354 และ 279 คน คิดเป็นร้อยละ 88.5 และ 69.8 ตามลำดับ

ในขณะที่ ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว ส่วนใหญ่มีประสบการณ์เดินทางมายังประเทศไทยมากกว่า 3

ครั้ง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 46.2 และมีประสบการณ์ในการเดินทางมายังจังหวัดเชียงใหม่มากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 รวมระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ 1 – 2 เดือน จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 ทั้งนี้นักท่องเที่ยวจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 35.0 มีผู้ร่วมเดินทางมาด้วยจำนวน 1 คน โดยเดินทางมากับคู่รัก มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 โดยได้รับข่าวสารการท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยวมาเป็นอันดับหนึ่ง สื่อโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ตมาเป็นอันดับสอง จำนวน 40 และ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0 และ 37.5 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่พักอาศัยที่แมนชั่นหรืออพาร์ทเมนต์ จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และนิยมทำกิจกรรมท่องเที่ยวและกิจกรรมออกกำลังกายในเวลารว่างระหว่างการท่องเที่ยว มีจำนวน 39 และ 38 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 และ 48.8 ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยผลักดัน (Push Factors) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเดินทางมายังจังหวัดเชียงใหม่ของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวระยะสั้นให้ความสำคัญกับความต้องการการค้นหาความแปลกใหม่ ($\bar{x}=4.04$) มากที่สุด รองลงมาด้วย ความต้องการเพิ่มพูนความรู้หรือศึกษาวัฒนธรรม ($\bar{x}=3.89$) ความต้องการพักผ่อนและหลีกหนี ($\bar{x}=3.73$) ความต้องการท่องเที่ยวผจญภัย ความตื่นเต้นหรือความบันเทิง ($\bar{x}=3.67$) และความต้องการเติมเต็มความต้องการของตน ($\bar{x}=3.53$) ตามลำดับ

ในขณะที่นักท่องเที่ยวระยะยาวได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) จากมากไปน้อยตามลำดับ ดังนี้ ความต้องการพักผ่อนและหลีกหนี ($\bar{x}=3.69$) ความต้องการการค้นหาคำถามใหม่ ($\bar{x}=3.50$) ความต้องการเพิ่มพูนความรู้หรือศึกษาวัฒนธรรม ($\bar{x}=3.46$) ความต้องการเติมเต็มความต้องการของตน ($\bar{x}=3.28$) และความต้องการท่องเที่ยวผจญภัย ความตื่นเต้นหรือความบันเทิง ($\bar{x}=3.11$)

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) พบว่า นักท่องเที่ยวระยะสั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง ($\bar{x}=4.26$) มากที่สุด รองลงมาด้วยปัจจัยสถานที่พัก ($\bar{x}=4.23$) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ($\bar{x}=4.10$) ค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย ($\bar{x}=4.05$) หน่วยงาน องค์กร นโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ($\bar{x}=4.00$) บุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี ($\bar{x}=3.98$) และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x}=3.34$) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) พบว่า นักท่องเที่ยวระยะสั้นให้ความสำคัญกับปัจจัยภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง ($\bar{x}=4.26$) มากที่สุด รองลงมาด้วยปัจจัยสถานที่พัก ($\bar{x}=4.23$) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ($\bar{x}=4.10$) ค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย ($\bar{x}=4.05$) หน่วยงาน องค์กร นโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ($\bar{x}=4.00$) บุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี ($\bar{x}=3.98$) และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x}=3.34$) ตามลำดับ

ในขณะที่นักท่องเที่ยวระยะยาวได้ให้ความสำคัญกับปัจจัยดึงดูด (Pull Factors) จากมากไปน้อยดังนี้ สถานที่พักและหน่วยงาน องค์กรนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ($\bar{X}=4.41$) ภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง ($\bar{X}=4.40$) บุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี ($\bar{X}=4.26$) ค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย ($\bar{X}=4.22$) ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ($\bar{X}=4.21$) และสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X}=3.80$)

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) และปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Pull Factors) ต่อประเภทการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์สมการลอจิสติก

	จำนวน (N)	เปอร์เซ็นต์
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์สมการ	465	96.9
กลุ่มตัวอย่างที่เป็น Missing Cases	15	3.1
รวม	480	100.0

จากตารางที่ 1 จะใช้จำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการคำนวณสมการทั้งสิ้น 465 คน จาก 480 คน คิดเป็นร้อยละ 96.9 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวระยะสั้น 389 คน และนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวจำนวน 76 คน และมี missing จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวระยะสั้นจำนวน 11 คนและนักท่องเที่ยวพำนักระยะยาวจำนวน 4 คน

เนื่องจากปัจจัยทางประชากรศาสตร์เป็นตัวแปรเชิงกลุ่ม จึงต้องทำการแปลงตัวแปรอิสระเหล่านี้ให้อยู่ในรูปตัวแปรเทียม (Dummy Variable) ดังตารางที่ 2

และทำการระบุค่าของตัวแปรประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นตัวแปรตาม โดยกำหนดให้

ประเภทของการท่องเที่ยว = 0 ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะสั้น
= 1 ถ้าเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

ตารางที่ 2 การแปลงตัวแปรอิสระเป็นตัวแปรเทียม (Categorical
Variables Codings)

ปัจจัย		ความถี่	การระบุค่าตัวแปร			
			(1)	(2)	(3)	(4)
เพศ	ชาย	263	1.000			
	หญิง	202	.000			
อายุ	18-35ปี	88	.000	.000		
	36-60ปี	270	1.000	.000		
	61ปีขึ้นไป	107	.000	1.000		
สถานภาพ การสมรส	โสด	86	.000	.000		
	แต่งงาน	363	1.000	.000		
	หม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่	16	.000	1.000		
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	80	.000	.000		
	ปริญญาตรี	353	1.000	.000		
	สูงกว่าปริญญาตรี	32	.000	1.000		
อาชีพ	เจ้าของธุรกิจ	40	.000	.000	.000	.000
	ข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	60	1.000	.000	.000	.000
	ลูกจ้างหรือพนักงานเอกชน	170	.000	1.000	.000	.000
	ไม่ได้ประกอบอาชีพหรือพ่อแม่บ้าน	168	.000	.000	1.000	.000
	นักเรียน นักศึกษา	27	.000	.000	.000	1.000
รายได้	ต่ำกว่า 50,000บาท	84	.000	.000	.000	
	50,001-70,000บาท	191	1.000	.000	.000	
	70,001-90,000บาท	150	.000	1.000	.000	
	มากกว่า 90,001บาท	40	.000	.000	1.000	

ตารางที่ 3 ถึง 5 เป็นการนำตัวแปรทั้ง 26 ตัว เข้าสมการเพื่อ
พยากรณ์โอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์โดยวิธี Enter

ตารางที่ 3 สถิติทดสอบความเหมาะสมของโมเดล (Hosmer and Lemeshow Test)

	ค่า Chi-square	ค่า Df	ค่า Sig.
การพยากรณ์ใน Step1	5.767	8	.673

Hosmer and Lemeshow Test ใช้ทดสอบความเหมาะสมของโมเดล

$$P(\text{พำนักระยะยาว}) = \frac{1}{1+e^{-w}}$$

โดยสมมติฐานของการทดสอบคือ

H_0 : โมเดลมีความเหมาะสม

H_1 : โมเดลไม่มีความเหมาะสม

จากค่าสถิติทดสอบได้ค่า Chi-Square เป็น 5.767 และค่า Sig. = .673 ซึ่ง $> .05$ (ยอมรับ H_0 และปฏิเสธ H_1) จึงสรุปได้ว่าโมเดล $P(\text{พำนักระยะยาว}) = \frac{1}{1+e^{-w}}$ มีความเหมาะสม ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 4 สถิติทดสอบ Chi-square ใน step1 (Omnibus Tests of Model Coefficients)

	วิธีพยากรณ์	ค่า Chi-square	ค่า Df	ค่า Sig.
1	Step	293.354	26	.000
2	Block	293.354	26	.000
3	Model	293.354	26	.000

Model Chi-Square ใช้ทดสอบสมมติฐาน

$H_0: \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_{26} = 0$ หรือโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางแบบพำนักระยะยาวไม่ขึ้นกับตัวแปรอิสระทั้ง 26 ตัว

H_1 : โอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางแบบพำนักระยะยาวขึ้นอยู่กับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว

โดยสถิติทดสอบ Model Chi-Square มีค่า 293.354 และค่า Sig. = .000 ซึ่ง $< .05$ (ปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1) จึงสรุปว่าโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางแบบพำนักระยะยาวขึ้นกับตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัว ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงต้องตรวจสอบต่อไปว่าควรมีตัวแปรอิสระใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Wald โดยมีสมมติฐานการทดสอบ คือ

$$H_0: \beta_i = 0 \quad ; i = 0, 1, 2, \dots, 26$$

$$H_1: \beta_i \neq 0 \quad \text{ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05}$$

จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 8 ปัจจัย คือ

ตารางที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัย	ค่า β	ค่า Sig.	แนวโน้ม พำนักร	อันดับ อิทธิพล
รายได้มากกว่า 90,001 บาทขึ้นไป (β_{14})	3.376	0.026	ระยะยาว	3
ต้องการค้นหาความแปลกใหม่ (β_{15})	-2.008	0.008	ระยะสั้น	7
ต้องการเติมเต็มความต้องการของตน (β_{19})	-3.226	0.000	ระยะสั้น	4
ภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง (β_{21})	-2.346	0.008	ระยะสั้น	6
สิ่งอำนวยความสะดวก (β_{22})	6.207	0.000	ระยะยาว	1
บุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือ เทศกาลงานประเพณี (β_{23})	1.542	0.031	ระยะยาว	8
สถานที่พัก (β_{24})	-2.597	0.014	ระยะสั้น	5
ค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย (β_{25})	5.009	0.000	ระยะยาว	2

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ คือการมีรายได้มากกว่า 90,001 บาทขึ้นไป(β_{14}) ปัจจัยผลักดัน (Push factors) คือ ความต้องการค้นหาความแปลกใหม่(β_{15}) และความต้องการเติมเต็มความต้องการ(β_{19}) ปัจจัยดึงดูด (Pull factors) คือภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง(β_{21}) สิ่งอำนวยความสะดวก(β_{22}) บุคคลที่อาศัยในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี(β_{23}) สถานที่พัก(β_{24}) และค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย(β_{25}) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแบ่งประเภทนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยมีค่า Sig. < .05 คือปฏิเสธ H_0 และยอมรับ H_1 ($\beta_i \neq 0$)

ในขณะที่ตัวแปรอื่นๆ ได้ค่า Wald Statistics ≥ 0.05 จึง ยอมรับ H_0 และปฏิเสธ H_1 คือไม่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จึงตัดออกจากสมการ

โดยพบว่า ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด ($\beta = 6.207$) รองลงมาด้วยปัจจัยค่าครองชีพหรือค่าใช้จ่าย ($\beta=5.009$) รายได้มากกว่า 90,001 บาทขึ้นไป ($\beta=3.376$) ความต้องการเติมเต็มความต้องการของตน ($\beta=-3.226$) สถานที่พัก ($\beta=-2.597$) ภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้ง ($\beta=-2.346$) ความต้องการค้นหาความแปลกใหม่ ($\beta=-2.008$) และบุคคลที่อาศัยในท้องถิ่น วัฒนธรรมหรือเทศกาลงานประเพณี ($\beta=1.542$) ตามลำดับ

บทสรุป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ มีข้อสรุป ดังนี้

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ คือ ปัจจัยรายได้ พบว่าการมีรายได้สูง หรือ 90,001 บาทขึ้นไป มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่มีรายได้สูงจะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบระยะยาว

ปัจจัยผลักดันทางการท่องเที่ยว (Push Factors) ได้แก่ ด้านความต้องการค้นหาความแปลกใหม่และปัจจัยด้านความต้องการเติมเต็มความต้องการของตน พบว่ามีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากจะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะสั้น

ปัจจัยดึงดูดทางการท่องเที่ยว (Pull Factors)

1.ด้านภูมิประเทศหรือทำเลที่ตั้งและด้านสถานที่พักอาศัย พบว่ามีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากจะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะสั้น

2.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น/วัฒนธรรม/เทศกาลงานประเพณี และด้านค่าครองชีพ/ค่าใช้จ่าย พบว่ามีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากจะมีแนวโน้มที่จะเป็นนักท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว

ในขณะที่ปัจจัยอื่นไม่มีอิทธิพลต่อประเภทของนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด โดยผู้ที่ให้ความสำคัญกับปัจจัยนี้จะมีแนวโน้มเป็นนักท่องเที่ยวระยะยาว ทั้งนี้หากจังหวัดเชียงใหม่ต้องการเป็นเมืองแห่งการพักผ่อนระยะยาวของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นแล้ว ควรจะมีการให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การขนส่งมวลชน สถานสุขภาพต่างๆ เช่น โรงพยาบาล บุคลากรทางการแพทย์ สถานออกกำลังกายต่างๆ ร้านอาหารไทย-ญี่ปุ่น เป็นต้น
2. หน่วยงานและองค์กรด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ควรมีการทำการตลาดการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องให้จังหวัดเชียงใหม่หรือจังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย โดยการนำเสนอภาพลักษณ์ที่ดี ที่เหมาะสมแก่การเป็นเมืองท่องเที่ยวทั้งระยะสั้นและระยะยาวสู่กลุ่มเป้าหมายโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการโฆษณาลงหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น การโฆษณาในนิตยสาร อินเทอร์เน็ต นิตยสาร หรือ การทำ Roadshow เป็นต้น
3. รัฐบาลหรือหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรออกกฎหมายหรือกฎระเบียบต่างๆ ที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นหรือนักท่องเที่ยวต่างชาติอื่นๆ สามารถอยู่ท่องเที่ยวหรืออาศัยในประเทศไทยได้อย่างสะดวก ง่ายดายและยาวนานยิ่งขึ้น เช่น การให้วีซ่า การท่องเที่ยวระยะยาวแก่นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น เป็นต้น
4. รัฐบาลหรือหน่วยงานด้านการท่องเที่ยวต่างๆ ควรมีนโยบายสนับสนุนให้มีการพัฒนาทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่

และประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ การพัฒนา
แหล่งท่องเที่ยวสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กงสุลใหญ่ประเทศญี่ปุ่น ประเทศไทย. (2555). **สถิตินักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นที่เดินทางท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาวในเมืองไทย.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.th.emb-japan.go.jp/jp/consular/zairyuto.htm#> [8 พฤศจิกายน 2555]
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). **สถิติการท่องเที่ยว.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://tourism.go.th/tourism/index_weloveking.php [8 พฤศจิกายน 2555]
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). **สถิติการท่องเที่ยว.** [ออนไลน์]แหล่งที่มา:http://service.nso.go.th/nso/nso_center/project/search/result_by_department-th.jsp [8 พฤศจิกายน 2555]
- กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). **สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2554 และแนวโน้ม ปี 2555.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://61.19.236.137/tourism/webstorage/download/files/29-20120209045524.pdf> [15 ตุลาคม 2555]
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การวิเคราะห์สถิติ: **สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย.** พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2555). การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2551). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด,
- จิรพร ศรีวัฒนานุกุลกิจ และ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ ใน สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2547). รายงานการวิจัย:ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่.
- ศูนย์ประสานการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว. (2549). การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.longstayatthailand.com/home/> [5 ตุลาคม 2555]
- สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, (2545). รายงานการวิจัย เรื่องแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว: กรณีศึกษาเฉพาะนักท่องเที่ยวอายุ 50 ปีขึ้นไปที่เดินทางมาเพื่อการพักผ่อน. 15 - 88. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2547). รายงานการวิจัย:ความต้องการและความพึงพอใจของชาวต่างชาติในการพำนักระยะยาวในจังหวัดเชียงใหม่. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

ภาณุวัฒน์ ภักดีอักษร. (2555). ทฤษฎีแรงจูงใจการท่องเที่ยวกับการ

ท่องเที่ยวเชิงอาหาร. **วารสารวิทยาการจัดการ**. 29(2), 143

Tolman, E.C. (1959). Principles of purposive behavior. In Koch, S.

Psychology: A Study of a Science. vol.2, pp.92-157. New

York: McGraw-Hill, BritainButterworth-Heinemann, 2008.

Uysal, M. and Hagan, L.A. (1993). Motivations of pleasure travel

and tourism. In Khan, M., Olsen, M. and Var, T. **VNR's**

Encyclopedia of Hospitality and Tourism. : 798-810. New

York: Van Nostrand Reinhold.

